

OPAS SUORITEKÄSIKIRJAN KÄYTTÖÖN

Eerola Eeva

Opinnäytetyö

Tietojenkäsittelyn koulutus
Tradenomi (AMK)

2023

Tietojenkäsittelyn koulutus
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Eeva Eerola	Vuosi	2023
Ohjaaja(t)	Juha Orre		
Toimeksiantaja	HUS-yhtymä		
Työn nimi	Opas Suoritekäsikirjan käyttöön		
Sivumäärä	35 + 2		

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli laatia HUS-yhtymän Suoritekäsikirjasta lyhyt ja ytimekäs sähköisessä muodossa oleva perehdytysmateriaali, jota HUSin yksiköt voivat käyttää osana omaa yksikötason perehdytysohjelmaansa. Perehdytysmateriaalin tarkoituksena oli myös tukea yleisesti perehtyjien digitaalisia taitoja, sillä niitä tarvitaan terveydenhuollon työtehtävissä yhä enemmän. Materiaali laadittiin huomioiden perehtyjien erilaiset taitotasot.

Perehdytysmateriaalin sisältö muotoutui suoritekäsikirjatyöryhmälle tehdyn kyselytutkimuksen sekä HUSin sisäisten ohjeiden ja teoreettisen viitekehyksen perusteella. Keskeiset käsitteet teoriapohjassa olivat perehdytys, oppiminen ja e-oppimateriaali. Perehdytysmateriaalin sisältö viimeisteltiin yhdessä suoritekäsikirjatyöryhmän kanssa ja se koostuu 20 dian PowerPoint-esityksestä, johon sisältyy kaksi linkitettyä ohjevideota. Sisältö on jaettu seitsemään itsenäiseen kokonaisuuteen, joiden välillä perehtyjä voi liikkua materiaalin sisäisten linkkien avulla.

Perehdytysmateriaali on sijoitettu HUSin intranettiin Suoritekäsikirja-sivustolle, josta se on koko organisaation käytettävissä.

Avainsanat	Perehdyttäminen, digitaaliset taidot, digitaalinen oppimateriaali, oppaat
Muita tietoja	Työhön liittyy toimeksiantajalle toimitettu Opas Suoritekäsikirjan käyttöön

Business Information Technology
Bachelor of Business Administration

Author	Eeva Eerola	Year	2023
Supervisor(s)	Juha Orre		
Commissioned by	HUS Group, Helsinki and Uusimaa Hospital District		
Title	Performance manual guide		
Number of pages	35 + 2		

The goal of this functional thesis was to prepare short and concise electronic orientation material from the HUS Group's Performance manual, which the HUS units can use as part of their own unit-level orientation program. The purpose of the orientation material was also to support the digital skills of those familiarizing themselves in general, because digital skills are needed more and more in healthcare work. The material was prepared taking into consideration the different skill levels of the participants.

The content of the orientation material was shaped based on a survey conducted for the performance manual working group, as well as the internal guidelines of the HUS Group and theoretical framework. The key concepts in the theory base were orientation, learning and e-learning material. The content of the orientation material was finalized together with the performance manual working group and consists of a 20-slide PowerPoint presentation, which includes two linked instructional videos. The content is divided into seven independent entities, between which the familiar can move using the links within the material.

The orientation material has been placed on the HUS intranet on the Performance manual website, from where it is available to the entire organization.

Keywords	orientation, digital skills, digital learning material, handbook
Special remarks	The thesis includes a handbook to the use of the Performance manual delivered to the commissioner

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 DIGITALISAATIO JA PEREHDYTYS	7
2.1 Digitalisaatio perehdytyksessä.....	7
2.2 Perehdytys yleisesti	8
2.3 Oppimiseen vaikuttavat tekijät	9
2.4 E-oppimateriaali oppimisen tukena	11
3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	13
3.1 Aiheen valinta ja tavoitteen määrittely	13
3.2 Toimeksiantajan kuvaus	14
3.3 Kehittämispainotteinen opinnäytetyö	15
3.4 Suunnitteluvaihe	16
3.5 Toteutusvaihe	19
3.5.1 Kyselyn laatiminen	19
3.5.2 Kyselyn analysointi ja perehdytysmateriaalin runko	20
3.5.3 Perehdytysmateriaalin laatiminen.....	23
3.6 Viimeistelyvaihe ja saavutettu tuotos	26
4 POHDINTA.....	27
4.1 Johtopäätökset	27
4.2 Eettiset lähtökohdat ja luotettavuus	28
4.3 Jatkokehittämisaiheet	30
4.4 Oman oppimisen pohdinta	30
LÄHTEET.....	32
LIITTEET	35

1 JOHDANTO

Työvoimapulaa on jo nyt useilla aloilla – etenkin sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla. Kilpailu työntekijöistä kiristyy, eikä lähivuosina ole odotettavissa helpotusta tilanteeseen. Työnantajamarkkinoilla palkan lisäksi yhtenä vetovoimatekijänä on positiivinen työnantajakuva. Positiivisen työnantajakuvan luomisen yksi mahdollisuus on hyvin hoidettu perehdyttäminen. (Joki 2021, 88.)

Työskentelen HUS-yhtymässä, joka on Suomen suurin terveydenhuoltoalan toimija. Selkeät toimintaohjeet, jotka henkilöstö tuntee ja joita se noudattaa, ovat yksi toimivan organisaation peruspilareista. Mitä suurempi organisaatio on, sitä tärkeämpää se on myös laadunhallinnan näkökulmasta. Myös perehdytysohjelman laatiminen on helpompaa silloin, kun toimintaprosessit on sovittu ja toimintaohjeet laadittu. (Viitala & Jylhä 2019.) Työturvallisuuslaissa (23.8.2002/738 § 14:1) määrätään, että työntekijä perehdytetään riittävästi työhön. Lain minimivaatimuksen täyttäminen ei kuitenkaan takaa uuden työntekijän sitoutumista uuteen työpaikkaan, mutta siihen voidaan vaikuttaa huolellisesti suunnitellulla ja toteutetulla perehdyttämällä.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on laatia lyhyt ja ytimekäs digitaalisessa muodossa oleva audiovisuaalinen perehdytysmateriaali Suoritekäsikirjasta. Opinnäytetyön aihe nousi sekä omasta kokemuksesta että omien työtehtävien kautta saadusta asiakaspalautteesta, että Suoritekäsikirjasta tarvittaisiin perehdytysmateriaalia. Aihe-ehdotuksen hyväksyy suoritekäsikirjatyöryhmä, joka vastaa Suoritekäsikirjan ajantasaisuudesta. Perehdytysmateriaalissa pyritään vahvistamaan perehdytettävän digitaalisia perustaitoja sähköisessä muodossa olevan Suoritekäsikirjan käsittelyyn ja sen laatimisessa huomioidaan perehtyjien erilaiset taitotasot. Opinnäytetyön teoriaosuudessa tarkastellaan perehdytystä digitalisaation näkökulmasta sekä oppimiseen vaikuttavia tekijöitä ja e-oppimateriaaleja oppimisen tukena.

Digitaalinen teknologia muuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon työtä. Digitalisaatio koskettaa kaikkia ammattialoja ja kaikkien osaamista. (Jauhiainen ym. 2020, 94.) Myös HUSin strategiassa korostetaan digitaalisten palveluiden merkitystä (HUS

2023b). Huolellisesti laaditulla perehdytysmateriaalilla voidaan tukea ja vahvistaa perehdytettävän digitaalisia taitoja, joita hän tulevassa työssään tarvitsee.

HUSissa on kehitetty jo vuodesta 2021 alkaen suunnitelmallista koko konsernin laajuista digitaalisessa muodossa olevaa perehdyttämishjelmaa. Siinä perehdyttäminen on luokiteltu karkeasti kolmeen osa-alueeseen: kaikille yhteinen perehdytys, toimialakohtainen perehdytys sekä yksikkötason perehdytys. Tällä perehdyttämishjelmalla pyritään takaamaan kaikille laadukas ja yhtenäinen perehdytys HUSin arvojen mukaisesti. (Perehdytys-sivusto 2023.) Tämän opinnäytetyön tuotosta voidaan hyödyntää yksikkötason perehdytyksessä.

Suoritekäsikirja on yksi HUSin tärkeimmistä toimintaa ja toiminnansuunnittelua ohjaavista ja määrittelevistä teoksista. Käsitteiden yhtenäistämällä parannetaan laskutuksen ja raportoinnin luotettavuutta ja toiminta- ja talouslukujen vertailukelpoisuutta sekä HUSin eri toimintayksiköiden että kansallisesti Suomen eri hyvinvointialueiden välillä. (Suoritekäsikirja 2023.) Sen tulisi sisältyä kaikkien potilaskirjauksia tekevien, toimintaa suunnittelevien tai niiden laskutuksen kanssa työskentelevien tai heidän tukitoiminnoissaan työskentelevien perehdytykseen.

Suoritekäsikirjan ylläpidosta ja päivittämisestä vastaa suoritekäsikirjatyöryhmä. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin minkälaista perehdytysmateriaalia Suoritekäsikirjasta tarvitaan ja mitkä ovat perehdytysmateriaalin tärkeimmät aiheet, etsitään vastausta kyselytutkimuksella suoritekäsikirjatyöryhmältä. Missä muodossa ja kuinka perehdytysmateriaali tuotetaan, määritellään puolestaan HUSin sisäisten ohjeiden ja teoreettisen viitekehyksen avulla. Valmis perehdytysmateriaali luovutetaan suoritekäsikirjatyöryhmälle ja julkaistaan HUSin intranettiin, josta se on kaikkien yksiköiden käytettävissä.

2 DIGITALISAATIO JA PEREHDYTYS

2.1 Digitalisaatio perehdytyksessä

Teknologisen kehityksen myötä osaamisvaatimukset etenkin digitaalisten taitojen osalta ovat kasvaneet eri ammateissa jo vuosia. Myös terveydenhuollossa on yhä enemmän tarvetta kliiniselle erikoisosaamiselle, mutta sen lisäksi tulee hallita myös digitaalisia perustaitoja. Koronapandemiasta alkanut etätyön yleistyminen on lisännyt digiosaamisen tarvetta entisestään, kun etätyön tekeminen on lisääntynyt myös terveydenhuoltoalalla. (Ranki 2023, 19.) Osa HUSin perehdytyksestäkin tapahtuu etänä, joten perehdytysmateriaalien laatimisessa tulee huomioida niiden soveltuvuus itsenäiseen perehtymiseen etätyöpisteeltä käsin (Perehdytys-sivusto 2023).

HUSin työntekijää ohjaavat työssään lakien ja asetusten lisäksi useat organisaatiossa laaditut ohjeet. Ohjeet ovat löydettävissä organisaation intranetistä sähköisessä muodossa, eikä niitä tulisi tulostaa, jotta käytössä olisi aina viimeisin päivitetty versio. Jokaiselle työntekijälle tulisi olla tiedossa, kuinka ohjeet löytyvät ja miten niitä tarkastellaan. Tähän tarvitaan perustason digitaalisia taitoja. Kaikille yhteisessä perusperehdytyksessä tulisi varmistaa, että perehdytettävällä on perustason tietotekniset valmiudet hyödyntääkseen niin digitaalisia perehdytysmateriaaleja kuin jatkossa organisaation muita digitaalisessa muodossa olevia toimintoja. (Perehdytys-sivusto 2023.)

Terveydenhuollon koulutuksessa on viime vuosina huomioitu digitaitojen merkitys. Korkeakoulujen SotePeda 24/7 (2023) ja lääketieteellisten tiedekuntien ME-Digi-hankkeet (MeDigi 2023) ovat pyrkineet osaltaan vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Perehdytyksen näkökulmasta voi kuitenkin olla hyvä huomioida aikaisemmin valmistuneet ammattilaiset, jotka eivät ole saaneet opintojen aikana samanlaisia valmiuksia digiosaamiseen.

Perehdytyksestä ja perehdyttämisestä on tehty runsaasti opinnäytetöitä eri aloilta. Osa opinnäytetöistä oli selkeitä tuotoksia yrityksille ja organisaatioille, kuten Jenni Sinettän opinnäytetyö Perehdytyskansio Keminmaan päivystyksen ja vastaanoton henkilökunnalle terveysaseman yleisimmistä kirurgisista pientoimenpiteistä (Sinettä 2018). Osassa opinnäytetöistä tutkittiin perehdytystä joko

perehdyttäjän, perehdytettävän tai organisaation näkökulmasta, kuten Pasi Raudan opinnäytetyössä Vastaanottokeskus monikulttuurisena työyhteisönä : Keskuksen nopean käynnistämisen tuomat haasteet perehdytykselle (Rauta 2010). Suuri perehdytystä käsittelevien opinnäytetöiden määrä kertoo siitä, että perehdytystä pidetään kaikkien osapuolten kannalta tärkeänä asiana, mutta strukturoitu perehdytysohjelma puuttuu vielä monesta organisaatiosta.

2.2 Perehdytys yleisesti

Perehdyttämällä tarkoitetaan kaikkia niitä toimia, joiden avulla henkilö saadaan mahdollisimman pian osaksi organisaatiota, työyhteisöä ja sidosryhmiä sekä oppimaan omat työtehtävänsä. Myös pitkiltä perhe- tai opintovapailta töihin palaava tai ulkomaan komennuksen jälkeen organisaatioon palaava vanha työntekijä on hyvä perehdyttää työhönsä. Työssä, työympäristössä tai työtavoissa on saattanut tapahtua merkittäviä muutoksia jo vuodenkin poissaolon aikana. (Joki 2021, 86.) Erityisen tärkeää perehdytys on uuden työntekijän kohdalla ja muutostilanteissa (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2021). Jatkuvasti muutoksessa oleva toimintaympäristö asettaa yhä suurempia vaatimuksia yksilöiden ja yhteisöjen oppimiselle (Kumpulainen & Kuuskorpi 2015, 10). Organisaatiossa tapahtuvat muutokset vaikuttavat tehtäviin ja toimintatapoihin. Jopa myönteinen muutos voi aiheuttaa kuormittumista, jossa kokeneemmatkin työntekijät tarvitsevat opetusta ja tukea. Perehdytys ja opetus onkin jatkuva prosessi. (Ahokas & Mäkeläinen 2013.)

Uuden työntekijän saapumisesta on hyvä tiedottaa muille työntekijöille hyvissä ajoin, jotta he osaavat huomioida hänet. Perehdytettävälle on hyvä osoittaa nimetty perehdyttäjä, mutta perehdytysvastuuta voi myös jakaa useamman perehdyttäjän kesken. (Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2021.) Perehdytyksen tueksi on hyvä laatia kirjallinen suunnitelma, jolla taataan laadukas ja yhtenäinen perehdytys kaikille perehdytettäville. Kirjallisen suunnitelman avulla on helpompi seurata perehdytyksen etenemistä. Nykypäivänä perehdytysmateriaalit ovat usein sähköisessä muodossa, jolloin niiden ajantasaisuudesta on helpompi huolehtia. Sähköiseen perehdytysmateriaaliin on myös mahdollista järjestää pääsy etätyöpisteestäkin. Perehdyttämisen laajuuteen ja syvyyteen vaikuttavat oleellisesti henkilön tuleva rooli, ammatillinen osaaminen, työkokemus ja ikä. Perehdy-

tyssuunnitelma tulisikin laatia yksilöllisesti uuden työntekijän tarpeiden mukaisesti. Perehdyttäminen tulisi aloittaa uuden työntekijän vastaanottamisella, jossa tavoitteena on keskinäinen tutustuminen ja perehdytysohjelman esittely. (Joki 2021, 85–86.)

Väestön ikääntyessä yhtenä ratkaisuna työmarkkinoilla työvoiman riittävyyteen pidetään työperäistä maahanmuuttoa (Sisäministeriö 2023). Erityisesti terveydenhuoltoalalla tästä on visioitu ratkaisua työvoimapulaan. Uusi työntekijä tarvitsee aina ohjausta, mutta toisenlaisesta kieli- ja kulttuuritaustasta tuleva tarvitsee ehkä enemmän ja hieman toisenlaista ohjausta kuin koko elämänsä maassa asunut. Maahanmuuttajataustaisen perehdytystä suunniteltaessa ja toteuttaessa tulisi ottaa huomioon myös perehdyttäjän keskimääräistä suurempi tuen tarve. (Korhonen & Puukari 2013, 23.)

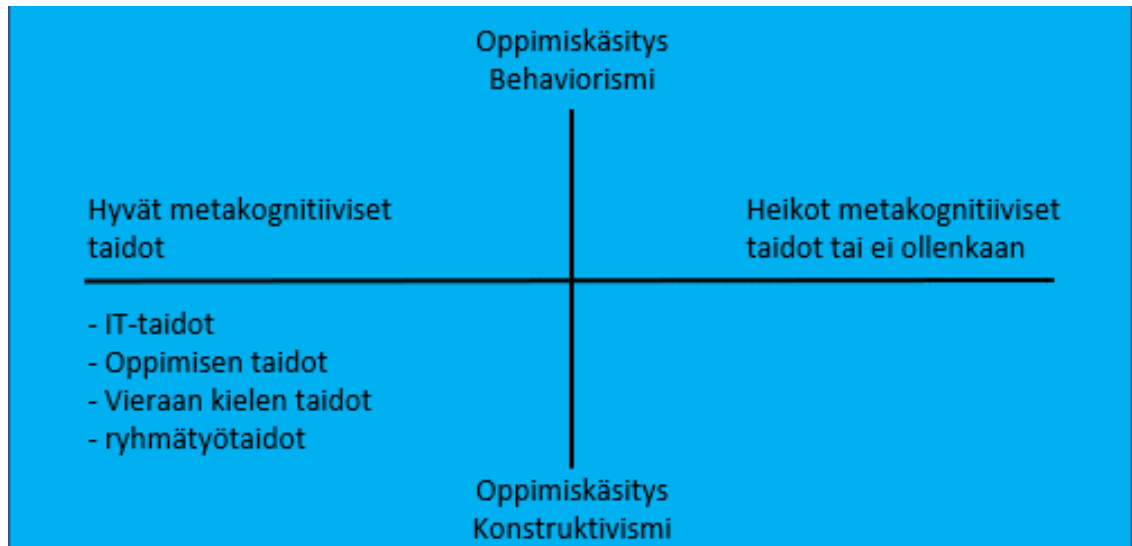
2.3 Oppimiseen vaikuttavat tekijät

Monet uudet taidot tuntuvat aluksi ylitsepääsemättömän vaikeilta, mutta vähitellen ne hioutuvat niin, ettei niihin tarvitse enää kiinnittää huomiota. Toistojen kautta tapahtuva automatisoituminen ja rutiinit ovat tärkeä osa kaikkea oppimista. Yhden taidon kehittyminen sujuvaksi jättää sijaa uusien, monimutkaisempien taitojen oppimiselle. Oppimiseen tarvitaan motivaatiota ja tunnetaitoja, jotta pystyy käsittelemään oppimiseen liittyvät ärtymyksen ja turhautumisen tunteet. Toiset ihmiset lämpenevät uusille asioille ja kokemuksille nopeammin kuin toiset. Tällaisilla temperamenttieroilla ei kuitenkaan ole mitään tekemistä oppimiskyvyn tai älykkyyden kanssa. Oppimisen kannalta on erityisen tärkeää, miten opitut asiat siirtyvät työmuistista säilömuistiin ja kuinka ne saadaan tarvittaessa sieltä palautettua uudelleen käytettäväksi. (Miao 2021, 15, 111.) Tätä voidaan soveltaa myös organisaation ohjeisiin – on epärealistista muistaa ulkoa kaikkia ohjeita, mutta on tärkeää muistaa, mistä asioista on ohje ja missä ohjeistus on, jotta sen voi tarvittaessa tarkistaa. Ilmiön visualisointi parantaa vasta-alkajien oppimista. Yhdistämällä ja käyttämällä useita eri esitysmuotoja voidaan edistää oppijan ymmärrystä sekä tietojen käsittelyä. (Jaakkola 2012, 86.)

Oppimismotivaation säilymisen kannalta on tärkeää, että perehdytysmateriaalissa huomioidaan erilaiset osaamistasot. Mikäli materiaali on laadittu liian yksityiskohtaiseksi, digitaalisilta taidoiltaan edistyneempi perehtyjä turhautuu. Liian yleisellä tasolla esitetyt asiat puolestaan jäävät vähäiset digitaaliset taidot omaavalle epäselviksi. Tämä voidaan huomioida perehdytysmateriaaleissa lisätietoa sisältävien linkkien avulla. Linkistä avautuvasta yksityiskohtaisemmasta lisämateriaalista lisätietoa kaipaava saa tarkempaa perehdytystä asiaan, edistyneempi perehtyjä voi puolestaan edetä materiaalissa suoraan eteenpäin. Yksityiskohtaisemman perehdytyksen apuna voidaan käyttää esimerkiksi kuvaruutuvideo-tekniikkaa.

Vakiintuneen kansanuskomuksen mukaan ihmiset kuuluvat oppimistaipumuksiltaan erilaisiin ryhmiin – esimerkiksi visuaalisiin, auditiivisiin tai kinesteettisiin oppijoihin. Tutkimustietoa tämän teorian tueksi ei kuitenkaan ole saatavilla. (Valtonen 2010, 185.) Temperamentti on joukko yksilöllisiä taipumuksia ja valmiuksia, joista sitten kasvatuksen myötä kehittyy persoonallisuus. Vaikka temperamentti on reaktio- ja toimintamalli, se ei kuitenkaan ole yhteydessä kognitiivisiin taitoihin sinänsä. Temperamentti kuitenkin vaikuttaa siihen, kuinka oppimiseen ylipäänsä suhtaudutaan ja selittää myös sen, miksi ei ole yhtä yleisesti parasta oppimistapaa vaan opitaan eri tavoin. (Keltikangas-Järvinen 2011, 25–26, 36.)

Suominen ja Hakanurmi (2013, 26–28) kuvaavat @duline-hankkeessa toteutetun itsenäisen opiskelun eTutorPuzzle-verkkokurssille osallistuneista muodostetun nelikentän opiskelijoiden valmiuksista verkkotyöskentelyyn oppimiskäsitysten ja opiskelutaitojen osalta (kuvio 1). Oppijat jaettiin nelikenttään aktiivisen konstruktivisemmän käsityksen ja opettajalähtöisen behavioristisen käsityksen mukaisesti sekä metakognitiivisten taitojen mukaan taitaviin ja heikkoihin. Pedagogisten ratkaisujen pitäisi aina olla opiskelijalähtöisiä, mutta oppimisen lopputulokseen vaikuttaa kuitenkin oppimateriaalin lisäksi opiskelijan henkilökohtaiset valmiudet ja oppimiskäsitys.

Kuvio 1. Opiskelijoiden valmiudet verkkotyöskentelyyn (mukaillen Suominen & Hakanurmi 2013, 28)

2.4 E-oppimateriaali oppimisen tukena

Digitaalisella oppimateriaalilla voidaan tarkoittaa niin sähköiseen muotoon siirrettyä oppikirjaa kuin laajempaa käsitteenä Wiki-tyyppistä hypertekstiä. Hyperteksti voi koostua linkeistä, joita klikkaamalla lukija pääsee käsitteiden lisäselityksiin ja visuaaliseen materiaaliin kuten videoihin tai graafisiin esityksiin. (Savolainen, Vilkkö, Vähäkylä, Aro & Akatemia 2017, 13.) Käsitteet eivät ole vakiintuneita ja samaa asiaa saatetaan tarkoittaa usealla eri termillä, kuten verkko-oppimateriaali tai digitaalinen oppimateriaali. Opetushallitus määrittelee kaikki verkossa saatavilla olevat oppimateriaaliksi tarkoitetut sisällöt e-oppimateriaaliksi. (Opetushallitus 2023.) Toiminnallisesti hyvä e-oppimateriaali on teknisesti helppokäyttöistä ja sen ulkoasussa on huomioitu pedagogiset ja sisällölliset tavoitteet (Ilomäki 2012, 11). Laadukkaassa e-oppimateriaalissa yhdistyy oppimisen kannalta keskeinen sisältö visuaalisesti mielekkäänä ja hyvin toteutettuna ja teknisesti toimivana kokonaisuutena (Opetushallitus 2023).

E-oppimateriaalit voidaan luokitella esimerkiksi demonstraatioihin, esityksiin, kursseihin, oppaisiin tai tietolähteisiin. Demonstraatio esittelee asiaa tai ilmiötä, mutta käyttäjä ei voi itse työskennellä materiaalin avulla. Esitys puolestaan on diaesitys, video tai tekstimuotoinen esitys, jossa esitetään opiskeltavan asian yksityiskohdat tiiviisti pedagogisesti järkevästi valitulla tavalla. Kurssilla tarkoitetaan

verkkokurssia, jonka opiskelija voi suorittaa itsenäisesti tai ohjatusti. Opas on havainnollinen tuotos, joka tekstin, kuvan, äänen tai animaation avulla ohjaa käyttäjää konkreettisesti tekemään jotain. Tietolähde on aineisto, jossa ilman pedagogista ohjausta esitetään tietoa esimerkiksi teksteinä tai kuvina. (Ilomäki 2012, 8–9.)

E-oppimateriaalit voivat onnistuessaan tarjota monipuolisia välineitä oppijan motivaation ja kiinnostuksen herättämiseen ja tukemiseen. Motivoitunut oppija on innostunut ja luottaa omiin kykyihinsä tavoitteen saavuttamisessa. Tutkimuksissa on todettu, että oppimateriaali, joka herättää oppijan kiinnostuksen sisältää usein yllätyksellisiä, konkreettisia tai uusia elementtejä. Multimedia mahdollistaa näiden ominaisuuksien sisällyttämisen erilaisiin tiedonesittämistapoihin (teksti, kuvat, videot, animaatiot tai auditiiviset esitykset). Muita kiinnostusta herättäviä elementtejä on nähty olevan erilaiset esteettiset seikat, värien käyttö ja pelimäiset piirteet. Erityisesti hypermediaympäristöt sisältävät ominaisuuksia, jotka ylläpitävät oppijan kiinnostusta. Hyperlinkit sisältävät mahdollisuuden yksilölliseen etenemiseen oppimissisällössä ja tämän on todettu tukevan tilannekohtaisen kiinnostuksen ylläpitämistä. (Tapola & Veermans 2012, 75–76.)

Yksi e-oppimateriaalin muoto on kuvaruutuvideo, joka mahdollistaa tehokkaamman oppimiskokemuksen kuin perinteiset oppimismuodot. Kuvaruutuvideo voi sisältää monia multimediaelementtejä ja sitä voidaan hyödyntää digitaaliseen tarinankerrontaan. Kuvaruutuvideot voi tallentaa, jolloin perehtyjä voi katsoa tallenteita omaan tahtiin. Kuvaruutuvideot mahdollistavat oppimisen myös esimerkin avulla. (Ruffini 2012.) Multimedia ja erityisesti hypermediasisältöjen hyödyntäminen, jossa oppija voi edetä yksilöllisesti, on todettu tukevan oppijan tilannekohtaisen kiinnostuksen ylläpitämistä (Tapola & Veermans 2012, 76).

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

3.1 Aiheen valinta ja tavoitteen määrittely

Opinnäytetyön aihetta pohtiessani minulle tärkeä lähtökohta oli opinnäytetyön hyödynnettävyys työelämässä. Olen omissa opinnoissani pyrkinyt kartuttamaan osaamistani etenkin erilaisten digitaalisten palveluiden kehittämisessä. Opinnäytetyöprosessissa halusin hyödyntää näitä oppimiani tietoja ja taitoja digitaalisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen liittyen.

Aloitin työt HUSissa juuri koronapandemian alussa tiukimman etätyösuosituksen aikaan. Perehdytys tapahtui pääasiassa etätyön menetelmien avulla ja saatoin hyödyntää omatoimisessa perehtymisessä vain digitaalisessa muodossa olevia perehdytysmateriaaleja. Opin arvostamaan näitä digitaalisessa muodossa olevia perehdytysmateriaaleja, joita löytyi kaikille yhteisestä yleisperehdytyksestä jo melko kattavasti. Huomioin kuitenkin myös ne aiheet, joista perehdytysmateriaaleja ei vielä ollut. Yksi näistä aiheista oli Suoritekäsikirja.

Suoritekäsikirja on yksi HUSin tärkeimmistä toimintaa ja toiminnansuunnittelua ohjaavista ja määrittelevistä teoksista. Siinä määritellään sairaanhoidon, potilashoidon, sairaanhoidollisten palvelujen, asiakasmaksujen ja laskutuksen käsitteitä. Sen avulla yhtenäistetään käytössä olevia käsitteitä, joiden pohjalta tietojärjestelmät rakennetaan ja joihin suoritteiden ja kustannusten kirjaaminen HUSin kaikissa toimintayksiköissä perustuu. Käsitteiden yhtenäistämällä parannetaan laskutuksen ja raportoinnin luotettavuutta ja toiminta- ja talouslukujen vertailukelpoisuutta sekä HUSin eri toimintayksiköiden että kansallisesti Suomen eri hyvinvointialueiden välillä. (Suoritekäsikirja 2023.) Sen tulisi sisältyä kaikkien potilaskirjauksia tekevien, toimintaa suunnittelevien tai niiden laskutuksen kanssa työskentelevien tai heidän tukitoiminnoissaan työskentelevien perehdytykseen.

Yhdenvertaisuus on yksi HUSin arvoista (HUS 2023b) ja jokainen uusi työntekijä on oikeutettu laadukkaaseen perehdytykseen, jota digitaalisessa muodossa löytyvä yhtenäisesti käytettävä perehdytysohjelma materiaaleineen tukee. Jokainen perehdytettävä saa samanlaiset perustiedot eikä saadun perehdytyksen sisältö

vaihtelee perehdyttäjän tietotason perusteella. Omatoiminen perehtyminen yleisellä tasolla myös keventää perehdyttäjän työtä, koska perehdytettävällä on jo perusteet asiasta selvillä ja perehdyttäjä voi edetä suoraan yksityiskohtiin perehdytyksessä. (Perehdytys-sivusto 2023.)

Edelläkävijyys on yksi HUSin kolmesta arvosta (HUS 2023b). Digitaaliset perehdytysmateriaalit ovat tulevaisuuden arkipäivää ja jo tällä hetkellä suurin osa toimialojen perehdytysmateriaaleista on digitaalisessa muodossa. Digitaalisen perehdytysmateriaalin käytön tavoitteena on noudattaa organisaation perehdytysmateriaalin laatimiseen valittua strategiaa sekä vahvistaa perehtyjien digitaalisten taitojen kehittymistä. (Perehdytys-sivusto 2023.)

Suoritekäsikirjan ylläpidosta ja päivittämisestä vastaa suoritekäsikirjatyöryhmä. Aihe-ehdotus Suoritekäsikirjan perehdytysmateriaalin laatimisesta esitettiin suoritekäsikirjatyöryhmän puheenjohtajalle loppusyksystä 2022. Ehdotus käsiteltiin ja hyväksyttiin suoritekäsikirjatyöryhmässä, jonka jälkeen aihe-ehdotuksen saattoi esittää myös ammattikorkeakoulussa opinnäytetyölle osoitetulle ohjaajalle. Molempien instanssien hyväksytyä aihe-ehdotuksen opinnäytetyön alustavan suunnitelman laatiminen aloitettiin.

3.2 Toimeksiantajan kuvaus

HUS on Suomen suurin terveydenhuoltoalan toimija. Se vastaa erikoissairaanhoidon järjestämisestä Uudenmaan alueella ja sen lisäksi sinne on keskitetty valtakunnallisesti useiden harvinaisten ja vaikeiden sairauksien hoito. (HUS 2023d.)

1.1.2023 perustetun HUS-yhtymän omistaa Uudenmaan neljä hyvinvointialuetta: Länsi-Uusimaa, Keski-Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Vantaa-Kerava sekä Helsingin kaupunki (HUS 2023a). HUSin vuosille 2023–2027 asetetut strategiset päämäärät: asiakaskokemus, henkilöstökokemus, hyvinvointialueyhteistyö, jatkuva parantaminen ja uudistaminen sekä kestävä talous ohjaavat organisaation toimintaa. Strategisten päämäärien pohjalta laaditaan vuosittain tarkemmat toiminnan tavoitteet ja toimintaa arvioivat mittarit. Tavoitteena on tuottaa joka päivä, jokaiselle potilaalle, yhä parempaa hoitoa. (HUS 2023b.)

HUSissa työskentelee noin 27 000 työntekijää. HUSissa on 13 tulosityksikköä, joiden toimintaa tukee seitsemän tukiyksikköä. Yksi seitsemästä tukiyksiköstä on

tietohallinto, jossa työskentelee noin 400 työntekijää. HUSissa hoidetaan vuosittain 670 000 potilasta. Tämä tarkoittaa muun muassa 2,3 miljoonaa poliklinikkakäyntiä ja 87 000 leikkausta. Yhdessä Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan ja muiden alueen korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa HUS on ylivoimaisesti suurin terveydenhuollon tieteellinen toimija sekä henkilöstön kouluttaja. (HUS 2023d.)

3.3 Kehittämispainotteinen opinnäytetyö

Työelämän tutkimuksen lähtökohtana on usein luontevasti omaan ammatti- tai toimialaan liittyvät asiat. Tutkimuksen kohteeksi valikoituu sellainen työelämän käytäntö, joka vaatii kehittämistä. (Vilkkä 2021, 18.) Tästä näkökulmasta lähdin itse tarkastelemaan oman organisaation kehittämistarpeita opinnäytetyön aihetta valitessani. Yksi tapa toteuttaa työelämälähtöistä tutkimusta on kehittämispainotteinen opinnäytetyö. Sen lähtökohtana on konkreettinen tarve, johon pyritään löytämään ratkaisu opinnäytetyön avulla. (Lapin ammattikorkeakoulu 2023.) Kehittämispainotteisella opinnäytetyöllä on suositeltavaa olla toimeksiantaja (Vilkkä & Airaksinen 2003, 16) ja työsuhteessa olevalle oli luontevaa valita kehitystyön toimeksiantajaksi oma organisaatio. Usein kehittämispainotteiseen opinnäytetyöhön sisältyy joku työelämälähtöinen toiminnallinen osuus, josta syntyy tuotos. Näitä tuotoksia voivat olla esimerkiksi tuotekehitys- tai suunnitteluhanke, tapahtuma, julkaisu tai multimediatuote. (Lapin ammattikorkeakoulu 2023.)

Perinteisen kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen tapaan myös kehittämispainotteisen opinnäytetyön prosessiin kuuluu tutkimusongelman tai -kysymyksen asettaminen ja asianmukaisen kehittämis- tai tutkimusmenetelmän käyttö (Lapin ammattikorkeakoulu 2023). Kehittämispainotteisen opinnäytetyön tutkimuskäytäntöjä voidaan kuitenkin käyttää hieman väljemmässä merkityksessä kuin puhtaasti kvantitatiivisessa tai kvalitatiivisessa opinnäytetyössä. On kuitenkin tärkeää, että ammattikorkeakoulun toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnän keinoin. Aineiston ja tiedon keräämisen määrää tulisi tarkkaan arvioida, jotta työn laajuus olisi kohtuullisessa suhteessa opintopisteiden suorittamisen laskennalliseen työmäärään. On myös tunnistettava omat ajalliset ja henkiset voimavarat, joita opinnäytetyön toteuttamisen aikaan on käytettävissä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9, 56–57.)

Omassa opinnäytetyöprosessissani jouduin huomioimaan rajalliset aikaresurssit, johtuen päivätyön ohella iltaisin ja viikonloppuisin suoritetuista opinnoista.

3.4 Suunnitteluvaihe

Huolellinen suunnittelu sujuvoittaa tutkimuksen tekemistä. Tutkimussuunnitelmaksi kutsutaan kirjallista sopimusta, jossa määritellään mm. aihepiiri ja tutkimusaiheen tausta, toimeksiantaja, tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset, tutkimuksen tavoite ja tarkoitus, teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet, tutkimusmenetelmä, aineiston keräämisen tapa, analyysitapa ja tutkittavat sekä tutkimuksen aikataulu. Tutkimussuunnitelma liitetään usein myös osaksi tutkimukseen liittyviä lupahakemuksia ja sopimuksia. (Vilkkä 2021, 75–76.) Tämän opinnäytetyön tutkimussuunnitelma hyväksyttiin ensin ammattikorkeakoulussa, jonka jälkeen se liitettiin osaksi HUSin protokollan mukaista tutkimustyön lupahakemusta. Vaikka opinnäytetyön tuotos tehtiin HUSin käyttöön on Pysyväisohjeessa 2018 Opinnäytetyön tutkimuslupiin liittyen linjattu, että ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden toimeksiantaja toimii aina oppilaitos (Pysyväisohje 2018 Opinnäytetyön tutkimuslupa 2023). Tämän vuoksi sopimus opinnäytetyön tekemisestä solmittiin opiskelijan ja oppilaitoksen välillä sen jälkeen, kun tutkimuslupa HUSissa oli hyväksytty.

Tutkimuksen perusta on täsmällisesti määritetty asiaongelma, tässä opinnäytetyössä Suoritekäsikirjan perehdytysmateriaalin puuttuminen, ja siitä johdettu tutkimusongelma sekä tutkimusongelmasta johdetut tutkimuskysymykset (Vilkkä 2021, 60). Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

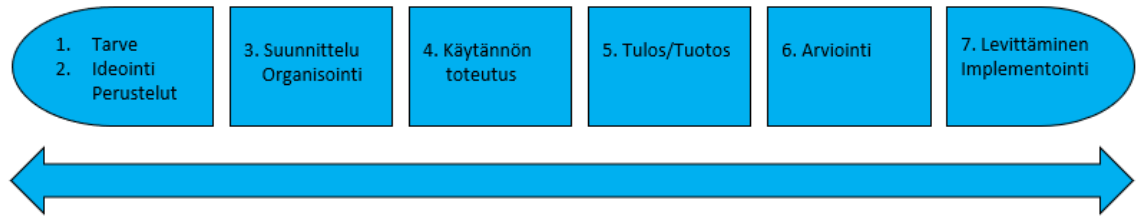
- Minkälaista perehdytysmateriaalia Suoritekäsikirjasta tarvitaan?
- Mitkä ovat perehdytysmateriaalin tärkeimmät aiheet?
- Missä muodossa ja kuinka perehdytysmateriaali tuotetaan?

Vastauksia ensimmäiseen tutkimuskysymykseen minkälaista perehdytysmateriaalia Suoritekäsikirjasta tarvitaan ja toiseen tutkimuskysymykseen mitkä ovat perehdytysmateriaalin tärkeimmät aiheet, oli tarkoitus selvittää suoritekäsikirjatyöryhmää haastatteleamalla. Haastattelun kohderyhmä valittiin siihen perustuen,

että suoritekäsikirjatyöryhmä vastaa Suoritekäsikirjan ylläpidosta sekä päivittämisestä ja olisi sen myötä soveltuva määrittelemään myös perehdytysmateriaalin sisältöä. Tutkimuskysymysten perusteella tutkimusmenetelmäksi valittiin laadullinen tutkimusmenetelmä. Se oli tutkimusmenetelmäksi soveltuvampi, koska siinä pyritään selvittämään ihmisten omia kuvauksia päämääristään ja merkitykselliseksi kokemista asioista (Vilkkä 2021, 118). Tutkimusaineiston keruu oli suunniteltu toteutettavaksi vapaamuotoisen ryhmähaastattelun avulla. Haastattelua ohjaisivat apukysymykset. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen ryhmähaastattelua hyödynnettiin vasta materiaalin viimeistelyvaiheessa ja varsinainen tutkimusaineisto kerättiin sähköisen kyselyhaastattelun avulla. Saatuja vastauksia analysoitiin ja luokiteltiin hermeneuttista näkökulmaa hyödyntäen. Hermeneuttisen lähestymistavan tarkoituksena on, että tutkija ymmärtää sosiaalisen todellisuuden olevan olemassa merkitysten kautta. Merkitykset ovat yksilöllisiä ja tutkijan omat ennakkokäsitykset saattavat vaikuttaa tulkintaan. Hermeneuttisen kehän kautta tutkija voi tietoisesti pyrkiä irtautumaan omista olettamuksistaan tutkittavasta kohteesta. (Vilkkä 2021, 179.)

Vastaukset kolmanteen tutkimuskysymykseen missä muodossa perehdytysmateriaali tulee olla ja kuinka se tuotetaan, selvitettiin organisaation perehdytysstrategian ohjeistuksesta sekä kirjallisuudesta löytyvästä teoriapohjasta perehdytysmateriaalin laatimiseen liittyen. Teknisessä toteutuksessa hyödynnettiin HUSin työntekijöille lisensoituja sovelluksia ja laitteita.

Opinnäytetyön toteutustavaksi valittiin lineaarisesti etenevä kehittämistoiminnan malli. Se koostuu seitsemästä eri vaiheesta. Nämä vaiheet ovat: 1. Nykykäytännön kehittämistarpeiden tunnistaminen, 2. Ideointivaihe, 3. Suunnitteluvaihe, 4. Toteutusvaihe, 5. Tulos ja tuotos, 6. Arviointivaihe ja 7. Päätösvaihe eli tulosten implementointi ja levittäminen (kuvio 2). Käytännössä kehittämistoiminta ei etene useinkaan kronologisesti vaihe vaiheelta eteenpäin, vaan vaiheet limittyvät toisiinsa ja menevät osittain päällekkäin. (Salonen, Eloranta, Hautala & Kinos 2017, 52.)

Kuvio 2. Kehittämistoiminnan lineaarinen eteneminen (mukaillen Salonen ym. 2017, 52)

Opinnäytetyön aikataulun (taulukko 1) mukaisesti aihe-ehdotuksen tekeminen omassa organisaatiossa ja opinnäytetyölle valmistavan kurssi suorittaminen ammattikorkeakoulussa ajoitettiin syksylle 2022. Opinnäytetyön tutkimussuunnitelman laatiminen ja palauttaminen hyväksyttäväksi sekä tarvittavien lupien hakeminen ja sopimusten allekirjoitukset suunniteltiin tammikuulle 2023. Teoriaosuu- den laatiminen, menetelmiin perehtyminen ja tuotoksen laatimisessa käytettävien toteutustapojen tarkempi valinta oli tarkoitus tapahtua tammi-helmikuun 2023 aikana. Varsinaisen tuotoksen laatiminen suunniteltiin maaliskuulle 2023. Opinnäytetyön raportin laatiminen ja opinnäytetyön viimeistely ja palautus oppilaitokseen oli määritelty tehtäväksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Valmis tuotos oli suunniteltu palautettavaksi toimeksiantajalle toukokuun 2023 alussa, jonka jälkeen oli suunniteltu kypsyysnäyte sekä tiivistelmän laatiminen. Toimeksiantajan tuli antaa palaute toukokuun puoliväliin 2023 mennessä.

Taulukko 1. Opinnäytetyön aikataulusuunnitelma

Aikataulu	Syyslukukausi 2022	Kevätlukukausi 2023
Suunnitteluvaihe	Opinnäytetyöprosessiin perehtyminen ja teoriapohjan läpikäyminen opinnäytetyön alustavaa suunnitelmaa varten.	Tammikuussa 2023 opinnäytetyön suunnitelman palauttaminen hyväksyttäväksi sekä tarvittavien sopimusten tekeminen toimeksiantajan kanssa. Tutkimusluvan hakeminen HUSissa.
Toteutusvaihe		Teoriaosuuden laatiminen ja materiaalin laatimisessa käytettävien toteutustapojen valinta tammi-helmikuussa 2023. Haastattelut ja niiden analysointi sekä perehdytysmateriaalin laatiminen maaliskuussa 2023.
Viimeistely ja lopetus		Opinnäytetyön palauttaminen huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Perehdytysmateriaalin luovuttaminen toimeksiantajalle toukokuun alussa 2023.

3.5 Toteutusvaihe

3.5.1 Kyselyn laatiminen

Tutkimuslupaprosessissa ja tarvittavien sopimusten laatimisprosessissa kesti odotettua pidempään, joten aikataulusyistä tutkimusaineiston keruumenetelmää muokattiin alustavasta suunnitelmasta. Ryhmähaastattelun sijaan aineistonkeruu toteutettiin sähköisesti lomakehaastattelun avulla Forms-kyselyä hyödyntäen. Lomakehaastattelua voidaan hyödyntää silloin, kun tutkimusongelma ei ole kovin laaja ja tarkoituksena on selvittää rajattua asiaa koskevien näkemyksiä tai mielipiteitä (Vilkkä 2021, 123), kuten tässä tutkimuksessa. Kyselylomakkeen laatimisessa pyrittiin kompaktiin ja selkeään kyselyyn, jossa yhdessä avoimessa kysymyksessä kysyttiin vain yhtä asiaa (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 131). Kyselyssä (liite 1) hyödynnettiin sekä avoimia kysymyksiä että strukturoituja kysymyksiä. Tarkoituksena oli selvittää nousevatko samat aiheet sekä avoimista ky-

symyksistä että strukturoiduista kysymyksistä, joka korostaisi aiheen merkittävyyttä. Ennen kyselyn lähettämistä tutkimuksen kohderyhmälle sitä testattiin kahdella testihenkilöllä. Palautteen perusteella kyselyn kysymyksiä selkeytettiin.

Kysely lähetettiin tutkimuksen kohderyhmälle sähköpostilla. Sähköposti sisälsi lyhyen saatetekstin, jossa kerrottiin opinnäytetyöstä ja opinnäytetyön tekijästä. Linkki kyselyyn oli sijoitettu sähköpostin alkuosaan heti lyhyen alkusaatteen jälkeen, jotta vastaanottaja löytäisi linkin helposti. Sähköpostissa oli myös linkki laajempaan videomuotoiseen esitykseen opinnäytetyön tekijästä, mikäli vastaanottaja haluaisi tutustua tekijään ja työn taustoihin tarkemmin.

Kyselyssä oli kuusi kysymystä. Kysymyksistä viisi oli avoimia kysymyksiä ja yhdessä kysymyksessä tuli valita vastaajan mielestä sopivat vaihtoehdot asetetuista vaihtoehdoista. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja siihen vastattiin nimettömänä. Vastaajalla oli viisi työpäivää aikaa vastata ja muistutusviesti kyselyyn vastaamisesta lähetettiin, kun vastausaikaa oli vielä kaksi päivää jäljellä. Suhteellisen lyhyellä kyselyllä ja muistutusviestin lähettämällä pyrittiin saamaan mahdollisimman monta vastausta, vaikka laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa tutkimusaineiston kokoa ei määrittele määrä vaan laatu. Tavoitteena oli käyttää tutkimusaineistoa apuvälineenä asian ymmärtämisessä ja teoreettisesti mielekkään tulkinnan muodostamisessa. (Vilka 2021, 150.) Kyselyyn vastasi 35% suoritekäsikirjatyöryhmän jäsenistä (n=6).

3.5.2 Kyselyn analysointi ja perehdytysmateriaalin runko

Kyselystä saadut vastaukset analysoitiin kysymyksittäin. Avointen kysymysten vastaukset ryhmiteltiin ja luokiteltiin Whiteboard-sovelluksen Affiniteettikaavion avulla. Alustavan ryhmittelyn ja luokittelun jälkeen vastauksia luettiin uudelleen useampaan kertaan, jotta asiaa tulisi tarkasteltua monesta eri näkökulmasta. Samalla pyrkien tiedostamaan omien tulkintojen vaikutukset luokitteluun ja eriyttämään ne vastauksista nousevista aiheista. Tämän jälkeen näistä vastauksista nousseita aihe-ehdotuksia verrattiin monivalintakysymyksestä kannatusta saaneisiin aihe-ehdotuksiin. Mikäli aihe nousi sekä avoimista vastauksista että strukturoidusta kysymyksestä, voitiin sitä pitää tärkeänä sisältöehdotuksena perehdytysmateriaaliin.

Kyselyn sisällöllisesti laajimman kysymyksen tarkoituksena oli selvittää mitä vastaajien mielestä Suoritekäsikirjasta pitäisi tietää. Lähes kaikkien vastaajien vastauksen olivat laajoja ja monipuolisia. Vastauksissa toivottiin, että perehtyjät ymmärtäisivät oikeaoppisen kirjaamisen merkityksen ja perusteet sekä kirjaamisen vaikutuksen laskutukseen. Vastajat näkivät tärkeänä, että koko Suoritekäsikirjan sisältö olisi tuttua ja ymmärrettäisiin, miksi se on olemassa. Vastauksista nousi toive, että ymmärrettäisiin kirjausten, potilasturvallisuuden, potilaan oikeuksien, laadun ja raportoinnin välisiä merkityksiä. Suoritekäsikirjan erilaiset perehdytystarpeet eri yksiköissä ja eri ammattiryhmille oli myös vastaajien mielestä merkittävä asia.

”Suoritekäsikirjan tarkoitus ja tavoite, sisällön kuvaus pääpiirteissään (esim. sisällysluettelon avulla). Aiheeseen liittyen oikeaoppisen kirjaamisen syyt ja seuraukset: laatu, potilasturvallisuus ja asiakkaan oikeudet, omistajahyvinvointialueiden tarpeet ja oikeudet, tuotteistuminen, vaikutus talouteen (oikeaoppisella ja kattavalla kirjaamisella ja sitä kautta tuote- ja suoriteraportoinnilla voidaan todistaa, mitä HUSissa tehdään ja kuinka paljon rahaa siihen tarvitaan).”

Vastauksista nousseet aihe-ehdotukset voitiin ryhmitellä seuraavasti:

- Mikä Suoritekäsikirja on?
- Kirjausten vaikutukset (potilaan oikeudet, potilasturvallisuus, laatu, laskutus, talous ja raportointi)
- Suoritekäsikirjan hyödyntäminen perehtyjän omassa työssä
- Koko sisältö.

Strukturoiduista kysymyksistä samoja aiheita käsittelivät sisältöehdotukset: Mikä Suoritekäsikirja on? Miksi Suoritekäsikirja on tehty? Kuinka Suoritekäsikirja liittyy laadunhallintaan? Mitä tietoa löydän Suoritekäsikirjasta? Mistä tiedän, kuinka yksikössäni sovelletaan Suoritekäsikirjaa? Nämä sisältövaihtoehdot tulivat valituiksi kaikkien tai lähes kaikkien vastaajien toimesta, joten näitä voitiin pitää tärkeinä materiaaliin toivottavina aiheina.

Kun kyselyn vastaajilta tiedusteltiin mitä muita aiheita perehdytysmateriaalin tulisi sisältää, olivat vastaukset hyvin erityyppisiä eikä niille löytynyt yhteistä nimittäjää. Vastauksissa perehdytysmateriaalissa käsiteltäviksi aiheiksi ehdotettiin esimerkiksi suoritekäsikirjatyöryhmän yhteystietoja ja ohjeita siihen keneltä voi kysyä

tulkintaneuvoja sekä viittauksia muihin HUSin toimintasäntöihin. Vastaajat näkivät tärkeänä korostaa, ettei Suoritekäsikirja sisällä teknisiä kirjausohjeita potilastietojärjestelmiin ja haluttiin muistuttaa Suoritekäsikirjan noudattamisen velvoitteesta. Tarkempia soveltamisesimerkkejä Suoritekäsikirjan käyttöönkin toivottiin, vaikka niihin ei voida tässä lyhyessä yleisperehdytyksessä paneutua.

Kysyttäessä onko käyttäjille selkeää mistä sähköinen Suoritekäsikirja löytyy, jakautuivat vastaukset selkeästi kyllä ja ei – vastauksiin. Selkeä enemmistö oli sitä mieltä, että sähköisen Suoritekäsikirjan sijainti intranetissä oli epäselvä. Strukturoiduissa kysymyksissä kysyttiin: ”Mistä löydän sähköisen Suoritekäsikirjan?”, jota lähes kaikki vastaajat toivoivat perehdytysmateriaaliin.

Kyselyn vastaajilta selvitettiin, missä perehdytysmateriaalin pitäisi heidän mielestään olla, jotta se parhaiten tavoittaisi uudet työntekijät. Vastauksissa nousi yksimielisesti esiin, että sen tulisi olla HUSin intranetissä. Osa toivoi sitä intranetin aloitusnäkykseen tai vähintään linkkiä aloitusnäkyksestä perehdytysmateriaaliin. Osa ehdotti sen sopivan perehdytyskanavalle tai uusien työntekijöiden sivustolle.

”Selkeä sijainti intrassa. Oma painike aloitusnäkyksessä ei olisi huono ajatus. Selkeä yksittäinen sijainti helpottaisi löytämistä mutta myös vähentäisi virheellisen version käyttöä.”

Kun kyselyn vastaajilta tiedusteltiin mille ammattiryhmille Suoritekäsikirja heidän mielestään tulisi perehdyttää, jakautuivat vastaukset selkeästi kahteen ryhmään: potilaskirjauksia tekeviin ammattiryhmiin ja heidän esihenkilöihinsä sekä muihin ammattiryhmiin. Potilaskirjauksia tekevistä ammattiryhmistä mainittiin nimeltä lääkärit, hoitajat ja osastonsihteerit. Muista ammattiryhmistä mainittiin erikseen laskutusta tekevät ja taloushenkilöstö sekä tietohallinnosta sovellustukihenkilöt, asiakastukihenkilöt ja potilastietojärjestelmätiimi

”Osastonsihteerit, hoitajat, lääkärit, esihenkilöt ja talous.”

Strukturoiduissa kysymyksissä valittavissa ollut ehdotus: ”Vinkkejä sähköisen Suoritekäsikirjan käyttöön”, sai kyselyssä jonkin verran vähemmän kannatusta kuin muut ehdotukset. Digitaalisten taitojen tukeminen on kuitenkin valittu lähestymisnäkökulmaksi tässä opinnäytetyössä ja tukirajapinnasta saatu kokemus järjestelmänkäyttäjien osittain vajavaisista digitaalisista perustaidoista oli perusteenostaa myös tämän aihe perehdytysmateriaalin aihe-ehdotuksiin.

Kyselystä nousseet aihe-ehdotukset perehdytysmateriaalin sisällöksi esitettiin suoritekäsikirjatyöryhmälle maaliskuun 2023 suoritekäsikirjatyöryhmän kokouksessa. Perehdytysmateriaalin lopulliset aiheet vahvistettiin kokouksen yhteydessä toteutetulla vapaamuotoisella keskustelevalle ryhmähaastattelulle. Perehdytysmateriaalin rungoksi muotoutui:

- Mikä on Suoritekäsikirja
- Ohjeidenmukaisen kirjaamisen merkitys
- Suoritekäsikirjan sijainti intranetissä
- Vinkkejä sähköisen Suoritekäsikirjan käyttöön
- Suoritekäsikirjan sisällön esittely
- Suoritekäsikirja omassa yksikössäsi
- Yhteystiedot

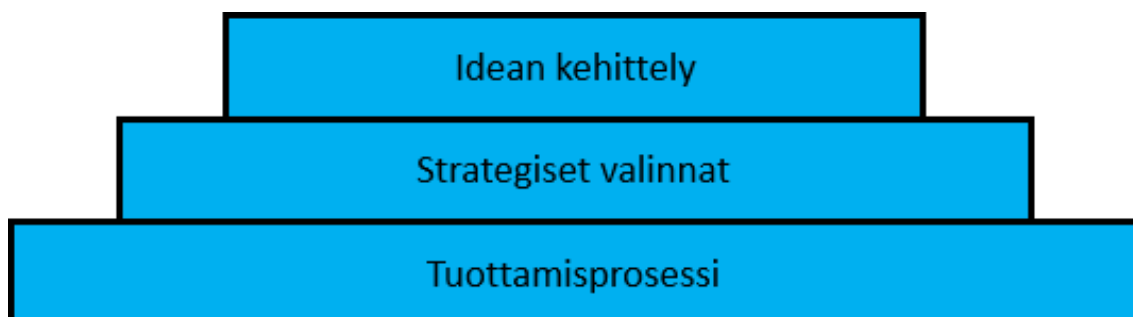
Kyselyn vastaukset kerättiin nimettömästi eikä ryhmähaastattelun yhteydessäkään kirjattu henkilötietoja ylös vaan vastaukset käsiteltiin anonyymisti työryhmältä tulleina.

3.5.3 Perehdytysmateriaalin laatiminen

Ennen perehdytysmateriaalin laatimista kartoitettiin vielä HUSin perehdytyksen kehittämisen projektiryhmän puheenjohtajalta ja sihteeriltä yksikötason perehdytysmateriaalien laatimisen sovittuja toimintatapoja. Kävi ilmi, että perehdytysprosessin kehittämisessä oli sovittu vasta kaikille soveltuvan yleisperehdytyksen sisältö eikä yksikkö- tai ammattiryhmätasoisien perehdytyksen yhdenmukaistamiseen ollut vielä sovittua suunnitelmaa. Perehdytysmateriaaleissa, niin kaikille tarkoitetuissa kuin yksikötason tietyille ammattiryhmille suunnatuissakin perehdytysmateriaaleissa, suositaan organisaatiossamme tällä hetkellä toteutustapana usein Moodle-kursseja. Moodle-kurssin sisällön tarkasteluun tarvitaan kuitenkin kurssialueelle lisääminen esihenkilön hyväksymisprosessin kautta. Tämä rajoittaa ja hidastaa materiaalin saavutettavuutta. Siksi tämä perehdytysmateriaali päätettiin toteuttaa PowerPoint-tuotoksella, joka sisältää kuvaruutuvideolinkkejä

lisämateriaaleihin ja se tulitaisiin sijoittamaan Suoritekäsikirjakoulutukset ja -ohjeet sivustolle intranettiin. Sieltä perehdytysmateriaali olisi vapaasti linkitettävissä yksiköiden tai ammattiryhmien omiin perehdytys sisältöihin. Yhdellä sivustolla sijaitseva materiaali on ajantasaisuuden ja ylläpidon kannalta paras vaihtoehto perehdytysmateriaalin päivittämisestä vastaavalle taholle.

Perehdytysmateriaalin suunnittelussa mukailtiin verkko-oppimateriaalin tuottamisen prosessia, joka koostuu idean kehittelystä, strategisista valinnoista ja tuottamisprosessista (kuvio 3). Idean kehittäminen oli opinnäytetyön aiheen valintaa. Strategisten valintojen voi tulkita pohjautuvan teoreettiseen viitekehykseen. Siinä myös arvioitiin perehdytysmateriaaliin tulevan sisällön määrä suhteutettuna perehtyjän vastaanottokykyyn. Tuottamisprosessissa puolestaan yhdistettiin haluttu sisältö oppimisen periaatteisiin, jolloin niistä muodostui käytännön ratkaisuja: tekstejä, kuvia ja videoita. Lukijalähtöinen tuotos huomioi vastaanottajan kokonaistilanteen. Myös kieliasu tuli muotoilla mahdollisimman ymmärrettäväksi. (Suominen & Hakanurmi 2013, 70.) Lukijalähtöisyys ja ymmärrettävä kieliasu huomioitiin perehdytysmateriaalin tuotantoprosessissa.

Kuvio 3. Verkko-oppimateriaalin tuottamisen prosessi (mukaillen Suominen & Hakanurmi 2013, 70)

Suomisen & Hakanurmen (2013, 71–76) mukaan verkkoon tuotettavan sisällön taustalla on aina käsikirjoitus ja se muodostuu vähintään kahdesta kierroksesta: Rakennesuunnitelmasta ja näytöittäin etenevästä käsikirjoituksesta. Verkkotekstin luonne on modulaarinen ja otsikoinnin informatiivisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota. Verkkotekstin lukija silmäilee tekstiä usein otsikkotasolla eikä etene tekstissä välttämättä kronologisessa järjestyksessä. Tämä huomioitiin materiaalia laatiessa. Käsikirjoitus etenee usein limittäin ja koostuu: aineiston keruusta ja rakenteen hahmottelusta, navigoinnin suunnittelusta, mediaelementtien

ideoinnista, tekstiluonnosten työstämisestä ja kuvaruutuvideoiden käsikirjoituksesta. Tässä käsikirjoitusprosessissa hyödynnettiin sarakekäsikirjoitusmenetelmää, joka auttoi katsomaan kokonaisuutta mediaelementtien näkökulmasta.

Tuotos toteutettiin HUSin PowerPoint-pohjaan, jossa on huomioitu saavutettavuus värimaailman ja fonttien osalta. Materiaaleissa hyödynnetyt kuvat on valittu organisaation omasta kuvapankista. Materiaalien esillepanossa noudatettiin organisaation brändiohjeistusta. Sisältö-sivulle tehtiin sisäisiä linkkejä ohjemateriaaleihin, jolloin siirtyminen haluttuun aiheeseen onnistuu joustavasti. Jokaisen aihekokonaisuuden viimeiselle sivulle lisättiin hyperlinkki sisältösivulle palauttamista varten, jotta siirtyminen aihekokonaisuuksien ja sisältösivun välillä olisi mahdollisimman helppoa.

Kuvaruutuvideo-lisämateriaalit tallennettiin sekä Microsoft Edge-selainympäristössä että Google Chrome-selainympäristössä. Kuvaruutuvideot kuvattiin vinkkejä sähköisen suoritekäsikirjan käyttöön-kokonaisuudesta. Se koostui: Näkymän pienentämisestä tai suurentamisesta, sivulta toiselle siirtymisestä sekä hakutoiminnon esittelystä. Materiaali kuvattiin Teams-kokouksen näytönjakoa ja tallennusominaisuutta hyödyntäen. Tallenteen pituus editoitiin sopivaksi Windowsin videoeditorin avulla. Tallenteessa hyödynnettiin yhtenä multimedielementtinä kursorin korostusta. Kursoria korostettiin pyöreällä halo-kehällä, jolloin katsojan on helpompi havaita mihin katse tulisi näytöllä kiinnittää. Teams-kokoustallenteen ominaisuutena on, että siihen tallentuu kokoukseen osallistujien profiilikuvat. Oman organisaation AV-palveluiden yksikössä rajattiin tuo epäolennainen tieto pois tallenteelta. Tämän jälkeen rajattujen tallenteiden editointi jatkui Windowsin valokuvaeditorin avulla. Tallenteisiin luotiin kansilehdet sekä sisältöä selkeyttäviä väliotsikoita. Kansilehden otsikkotekstit ja väliotsikot äänitettiin erillisinä äänitiedostoina ja ne yhdistettiin materiaaleihin. Valmiiksi leikatut tallenteet, kansilehdet ja väliotsikkodiat selosteineen yhdistettiin lopuksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Toisessa tallenteessa oli ohjeita Microsoft Edge-selaimelle ja toisessa tallenteessa oli ohjeita Google Chrome-selaimelle. Pehdytysmateriaaliin luotiin sisältösivulle linkit kuvaruutuvideoihin.

3.6 Viimeistelyvaihe ja saavutettu tuotos

Ensimmäinen versio perehdytysmateriaalista lähetettiin suoritekäsikirjatyöryhmälle sähköpostilla tutustuttavaksi noin viikkoa ennen huhtikuun alussa pidettyä viimeistä suunnittelukokousta. Jäsenillä oli mahdollisuus antaa palautetta materiaalista myös sähköpostitse ennen kokousta. Tällä haluttiin varmistaa, että kaikki saivat mahdollisuuden palautteen antamiseen materiaalista, eikä palautteen antamista sidottu kokoukseen osallistumiseen. Kokouksen tavoitteena oli käydä läpi materiaalista annettu palaute ja päättää perehdytysmateriaalin lopullinen sisältö.

Ennen kokousta sähköpostilla saapui kuusi palautetta. Palautteista viidessä materiaalin sisältöä luonnehdittiin selkeäksi ja kattavaksi eikä siihen ehdotettu muutoksia. Yhdessä palautteessa toivottiin laskutus- ja taloustermien käytön selkeyttämistä. Asiaa käsiteltiin kokouksessa ja yhden dian sisältöä tarkennettiin. Muuhun materiaaliin ei nähty tarpeen tehdä muutoksia.

Kokouksessa sovitun mukaisesti viimeistely tuotos lähetettiin suoritekäsikirjatyöryhmälle sähköpostitse ilman erillistä henkilökohtaista esittelyä huhtikuun puolivälissä. Perehdytysmateriaalin omistajuus ja päivitysvastuu siirtyi tuotoksen luovuttamisen myötä suoritekäsikirjatyöryhmälle. Suoritekäsikirjatyöryhmä julkaisi perehdytysmateriaalin Suoritekäsikirjakoulutukset-osioon HUS intranetissä. Julkaisun jälkeen perehdytysmateriaalista tiedotettiin perehdytyksen kehittämissen työryhmän kautta yksiköitä, jotka voivat vapaasti hyödyntää materiaalia omissa perehdytyksissään. Suoritekäsikirjatyöryhmä suunnitteli myös omalta osaltaan erillisten Suoritekäsikirjakoulutusten aloittamista. Näissä tulevilla koulutuksissa tullaan myös hyödyntämään laadittua perehdytysmateriaalia.

4 POHDINTA

4.1 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli laatia digitaalisessa muodossa oleva perehdytysmateriaali Suoritekäsikirjasta. Tarkoituksena oli selvittää kyselyllä suoritekäsikirjatyöryhmältä, minkälaista perehdytysmateriaalia Suoritekäsikirjasta tarvitaan ja mitkä ovat perehdytysmateriaalin tärkeimmät aiheet? Teoriaosuuden viitekehys ja organisaation omat ohjeet määrittivät missä muodossa ja kuinka perehdytysmateriaali tuotettiin. Opinnäytetyöprosessissa paneuduttiin erityisesti siihen millainen perehdytysmateriaali palvelisi erilaisia oppijoita mahdollisimman tehokkaasti. Tavoitteena oli laatia mahdollisimman lyhyt ja ytimekäs materiaali, jotta se soveltuisi osaksi muita perehdytysmateriaaleja ja palvelisi perehtyjä mahdollisimman hyvin. Kyselyn vastausten perusteella perehdytysmateriaalin rungoksi muodostui: Mikä on Suoritekäsikirja, Ohjeidenmukaisen kirjaamisen merkitys, Suoritekäsikirjan sijainti intranetissä, Vinkkejä sähköisen Suoritekäsikirjan käyttöön Microsoft Edge-selaimella ja Google Chrome-selaimella, Suoritekäsikirjan sisällön esittely ja Suoritekäsikirja omassa yksikössäsi. Perehdytysmateriaali koottiin PowerPoint-tiedostoon, jossa on linkit myös kahteen lyhyeen kuvaruutuvideo-ohjeeseen aiheeseen liittyen. Materiaali on visuaalisesti yhtenäinen ja organisaation brändiohjeistuksen mukainen. PowerPoint-pohjana käytettiin organisaation virallista pohjamallia sekä virallisia ikoneita. Tuotoksessa on seitsemän itsenäistä kokonaisuutta, joissa on yhteensä 20 erillistä diaa sekä kaksi video-ohjetta. Sisällön aiheet eroteltiin omiksi kokonaisuuksikseen, joiden välillä saattoi liikkua haluamassaan järjestyksessä. Tällä pyrittiin lisäämään oppijan motivaatiota, kun materiaalissa voi edetä omaan tahtiin ja haluamassaan järjestyksessä.

Perehdytysmateriaalin sisältöä kehitettiin yhteistyössä suoritekäsikirjatyöryhmän kanssa. Suoritekäsikirjatyöryhmällä on kokous kerran kuukaudessa ja asialistalla on jokaisessa kokouksessa paljon käsiteltäviä aiheita. Opinnäytetyön ja sen tuotoksen laatimisessa oli valitettavan tiukka aikataulu etenkin prosessin loppupuolella eikä kerran kuukaudessa edennyt prosessi mahdollistanut valmiin tuotoksen hyödyntämisen suunnitteluun osallistumista loppuun asti.

HUSissa otettiin muutamia vuosia sitten käyttöön uusi potilastietojärjestelmä. Sen lisäksi jatkuva toiminnankehittäminen edellyttää sekä pitkään organisatiossa työskennelleiltä että uusilta työntekijöiltä resilienssiä ja uuden omaksumiskykyä. Thompsonin (1995) mukaan siirryttäessä yksilöllisestä oppimisesta organisaation oppimiseen on erittäin tärkeää pystyä jalkauttamaan yksilöiden oppeja käytännön toimintaan ja erityisesti saada jaettava se toisille työntekijöille ja muualle organisaatioon. Organisaation oppimiskyky on olennaista sen menestymiselle. (Alamäki & Luukkonen 2002, 20.) Yhtenä osatekijänä tässä voivat olla ajantasaiset ja yhtenäiset perehdytysmateriaalit ja -ohjelma. Sitä pyrkii tämänkin opinäytetyön tuotos osaltaan tukemaan. Onnistumiseen vaikuttaa osaltaan perehdytysmateriaalin olemassaolon tiedottamisessa onnistuminen. Mikäli perehdytysmateriaalista ei tiedetä tai sitä ei löydetä, ei sitä pystytä hyödyntämään siinä määrin kuin oli tavoitteena.

4.2 Eettiset lähtökohdat ja luotettavuus

Etiikka näyttäytyy jo tämän opinäytetyön aihevalinnassa, jossa on lähdetty toteuttamaan oman organisaation arvoja. HUSin yhteisinä arvoina ovat yhdenvertaisuus, edelläkävijyys ja kohtaaminen. Jokainen työntekijä voi omalta osaltaan jokaisessa työvuorossaan toteuttaa näitä organisaation arvoja. Tavoitteena on tarjota joka päivä yhä parempaa hoitoa, ja tähän päästään vain tutkimalla ja jatkuvasti kehittymällä. (HUS 2023b.) HUSin tutkimus- ja opinäyteprosessi on tarkasti määritelty Pysyväisohje 2018 Opinäytetyön tutkimuslupaa varten ohjeissa. Tutkijan tulee hakea Tutkijan työpöytä -järjestelmän kautta tarvittavat luvat tutkimusta varten. Tarvittavien lupien tyyppi ja sisältö riippuu tutkimuksen tyyppistä. (HUS 2023c.) Näitä ohjeita on sitouduttu noudattamaan myös tässä opinäytetyössä. Tätä opinäytetyötä varten tarvittavat luvat ja niiden liitteet olivat: Opinäytetyön raportointilomake, opinäytetyön tutkimussuunnitelman tiivistelmä, rekisteriseloste- ja vaikutustenarviointilomake. Salassapito- ja tietoturvasitoumus tulee myös olla allekirjoitettuna. HUSin työntekijät allekirjoittavat salassapito- ja tietoturvasitoumuksen työsopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä. Ohjeissa määritellään myös, miten tutkimuksessa saatuja aineistoja säilytetään ja

käsitellään.(HUS 2023c.) Tutkimuslupahakemuksen liitteineen hyväksyy sen toimialueen johtaja, jolla kyseinen tutkimus tehdään. Tämän opinnäytetyön tutkimusluvan hyväksyi tietohallintojohtaja.

Tutkijan tulee sitoutua noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä eli tutkimusetiikkaa. Suomessa tätä valvoo tutkimuseettinen neuvottelukunta eli TENK. Tutkijan tulee noudattaa tutkimuksessaan sekä tulosten tallentamisessa ja esittämisessä rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. Tutkimuksessa on sovellettava vaatimusten mukaisia ja eettisiä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Toisten tutkijoiden työtä tulee kunnioittaa ja mahdolliset lähdeviittaukset tulee kirjata asianmukaisesti ohjeistusta noudattaen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) 2023.) Vilka (2021, 19) toteaa Hetemäkeen (1999) viitaten, että perustutkimus paneutuu ilmiön järjestelmälliseen tutkimiseen ja selvittämiseen, kun taas soveltavan tutkimuksen tavoite on käytännöllisen hyödyn saavuttaminen. Vaikka työelämälähtöisen tutkimuksen painopiste olisikin enemmän käytännöllisen soveltavan tutkimuksen kuin teoreettisen perustutkimuksen tekeminen, voidaan työelämän tutkimusperustaisen kehittämisen ja tieteellisen tutkimuksen tavoitteiden ja vaatimusten katsoa olevan yhteneväiset ja täten tukevan toisiaan. Tutkimusmenetelmät, tutkimuksen vertailuperusta ja tutkimusetiikka ovat kuitenkin kaikille samat.

Opinnäytetyössä käytettyjä lähteitä etsittiin käyttämällä ensisijaisesti Finna.fi-hakupalvelun sekä Lapin korkeakoulukirjaston ja Haaga-Helian verkkokirjaston hakupalveluiden avulla. Lähdemateriaalien luotettavuutta pyrittiin lisäämään valitsemalla mahdollisimman tuoreita julkaisuja sekä käyttämällä ensisijaisia lähteitä. Osa lähdemateriaaleista löytyikin ensimmäisellä termihaulla löytyneen teoksen lähdeluettelosta alkuperäislähteenä. Luotettavuutta pyrittiin lisäämään käyttämällä lähdeviitteissä Lapin ammattikorkeakoulun ohjeistusta lähdeviitteiden merkintään, jotta alkuperäinen lähdetieto olisi vaivattomasti tarkistettavissa.

Laadullisen tutkimuksen osuudessa luotettavuutta on pyritty lisäämään mahdollisimman tarkkoilla selostuksilla tutkimuksen etenemiseen ja toteutukseen liittyen. Tutkimuksen validiutta voidaan katsoa lisäävän myös tutkimusmenetelmien yhteiskäyttö eli triangulaatio (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 233.) Tutkimus-

menetelmä pyrittiin valitsemaan sen perusteella mikä menetelmä soveltuisi parhaiten tutkimuksen tavoitteeseen pääsemiseen eikä sen perusteella oliko kyseessä laadullisen vai määrällisen tutkimuksen menetelmä. Kyselytutkimuksessa yhdisteltiin avoimia kysymyksiä ja strukturoituja kysymyksiä. Analyysissä käytettiin hermeneuttista lähestymistapaa ja perehdytysmateriaalin runkoa viimeisteltiin vapaamuotoista ryhmähaastattelua hyödyntäen.

4.3 Jatkokehittämisaiheet

Tulevaisuudessa olisi hyvä pyrkiä jatkamaan koko konsernin yhteisen perehdytysrunгон laatimista, laajentaen sitä yksikkötason ja ammattiryhmäkohtaisiin perehdytysmateriaaleihin. Tämä lisäisi perehdytyksen tasalaatuisuutta. Tässä kehitystyössä voisi suoritekäsikirjatyöryhmä olla omalta osaltaan mukana lisäämässä tietoisuutta Suoritekäsikirjasta ja sen sisällöstä sekä arvioimassa ketkä hyötyisivät suoritekäsikirjaperehdytyksestä.

Myös laajemman perehdytysmateriaalin laatiminen Suoritekäsikirjasta Moodlekurssin muodossa Suoritekäsikirjan sisältöön keskittyen voisi olla hyödyllinen. Moodlekurssin avulla saataisiin tasattua tiedonsaannin laatua ja saavutettavuutta, kun kurssi olisi aina saatavilla riippumatta siitä, milloin uusi työntekijä aloittaa. Perehdytysmateriaalin laatiminen selkokielellä saattaisi helpottaa äidinkielellään muuta kuin suomea käyttävien perehtymisprosessia.

4.4 Oman oppimisen pohdinta

Opinnäytetyöprosessin yhtenä tavoitteena kirjoittajalle oli oppia tieteellisen julkaisun laatimiseen liittyviä taitoja, kuten tiedon hankintaa teoriapohjaksi, arvioimaan lähdemateriaalien luotettavuutta sekä oikeaoppisten lähdeviittausten tekniikkaa (Lapin ammattikorkeakoulu 2023). Tämän opinnäytetyöprosessin aikana huomasin, että teoriatiedon hankinta ja sen laadullinen arviointi oli yllättävän haasteellista. Verkkomateriaaleihin tottunut nykyihminen on tuudittautunut siihen käsitykseen, että kaikki tieto on saatavissa myös verkkoversiona ja sitä kuvitellaan olevan määrättömästi. Todellisuudessa suuri osa kirjallisuudesta on saatavilla edelleen vain perinteisessä kirjamuodossa. Lainattavia teoksia on rajallinen määrä ja

varatun teoksen laina-ajan päättymistä ja lähikirjastoon saapumista odotellessa kului helposti viikkoja. Tämä hidasti kirjoitusprosessia.

Opinnäytetyöprosessin alkuvaihe oli hapuilevaa ja tutkimuskysymysten valinta sekä niiden tutkimiseen soveltuvien menetelmien löytäminen oli työlästä. Menetelmäkirjallisuuteen ja teoreettiseen viitekehysmateriaaliin perehtyessä asiat alkoivat saada uudenlaista merkitystä. Lähdemateriaalien lähdeluetteloista löytyi uusia ja taas uusia teoksia, jotka avasivat asioiden välisiä yhteyksiä aivan uusilla tavoilla. Olisin toivonut löytäväni osan peruseriaatteita avaavista teoksista jo alustavan opinnäytetyösuunnitelman tekovaiheessa, mutta on ajateltava positiivisesti, että parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Sopivia lähteitä etsiessä oli myös opittava sietämään sitä tosiseikkaa, että vain murto-osa materiaaleista soveltui käytettäväksi lähdemateriaalina.

Tärkeä oivallus tapahtui myös hermeneuttisen lähestymistavan menetelmään perehtyessä. Aiheidea pohjautui osittain omiin kokemuksiini uutena työntekijänä perehtyessä ja helposti olisin saattanut ajautua määrittelemään perehdytysmateriaalin sisältöä vahvasti oman kokemuksen perusteella, jos en olisi tietoisesti pyrkinyt sitä välttämään.

Oman oppimisen ja jaksamisen kannalta olisi ollut järkevämpää varata opinnäytetyölle runsaasti enemmän aikaa. Täyden työajan ohella ja viimeisiä pakollisia kursseja suorittaessa oli perheellisen opiskelijan toisinaan vaikeaa noudattaa itselleen asettamia periaatteita muun muassa riittävän levon tarpeesta. Opittavaa on ollut myös tavoitteiden asettamisessa sopivalle korkeudelle. Voimavaroja on joutunut suhteuttamaan käytettävissä oleviin aikaresursseihin ja prioriteetteihin. Tämän asian oppiminen on työelämässä jaksamisen ja pärjäämisen tärkeimpiä oppeja, ja työelämää vartenhan me täällä ammattikorkeakoulussa opiskelemme sekä tietysti tärkeintä eli itseämme varten.

LÄHTEET

- Ahokas, L. & Mäkeläinen, J. 2013. Perehdyttäminen ja työnopastus – Ennakoivaa työsuojelua. Työturvallisuuskeskus ry. Viitattu 3.2.2023 <https://ttk.fi/julkaisu/perehdyttaminen-ja-tyonopastus-ennakoivaa-tyosuojelua/>.
- Alamäki, A. & Luukkonen, J. 2002. eLearning: Osaamisen kehittämisen digitaaliset keinot: strategia, sisällöntuotanto, teknologia ja käyttöönotto. Helsinki: Edita.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- HUS 2023a. Ajankohtaista. HUS-yhtymän perustaminen sinetöitiin. Viitattu 26.4.2023 <https://www.hus.fi/ajankohtaista/hus-yhtymän-perustaminen-sinetöitiin>.
- HUS 2023b. Arvot ja strategia. Viitattu 11.1.2023 <https://www.hus.fi/tietoa-meista/strategia-ja-vastuullisuus/arvot-ja-strategia>.
- HUS 2023c. Tutkijan ohjeet. Viitattu 11.1.2023 <https://www.hus.fi/tutkimus-ja-opetus/tutkijan-ohjeet/tutkimuslupa-opinnaytetyön-tutkimuslupa-ja-tietolupa>.
- HUS 2023d. Tietoa meistä. Viitattu 11.1.2023 <https://www.hus.fi/tietoa-meista>.
- Ilomäki, L. 2012. Erilaiset e-oppimateriaalit. Teoksessa L. Ilomäki (toim.) Laatus E-oppimateriaaleihin. E-oppimateriaalit opetuksessa ja oppimisessa. Oppaat ja käsikirjat 2012:5. Helsinki: Opetushallitus, 7–11. Viitattu 23.1.2023 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/144415_laatus_e-oppimateriaaleihin_2.pdf.
- Jaakkola, T. 2012. Esitä ilmiö usealla tavalla. Teoksessa L. Ilomäki (toim.) Laatus E-oppimateriaaleihin. E-oppimateriaalit opetuksessa ja oppimisessa. Oppaat ja käsikirjat 2012:5. Helsinki: Opetushallitus, 86–88. Viitattu 23.1.2023 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/144415_laatus_e-oppimateriaaleihin_2.pdf.
- Jauhiainen, A., Sihvo, P., Hämäläinen, S., Hietanen, A., Nykänen, J., Hämäläinen, J., Franssila, P. & Tikkanen, K. 2020. The competences of eProfessionals to use in social and health care. *Finnish Journal of eHealth and eWelfare*, 12, 2, s. 93–104. Viitattu 23.1.2023 <https://doi.org/10.23996/fjhw.85401>.
- Joki, M. 2021. Henkilöstöasiantuntijan käsikirja. Helsinki: Kauppakamari.
- Keltikangas-Järvinen, L. 2011. Temperamentti ja koulumenestys. Helsinki: WSOY.
- Korhonen, V. & Puukari, S. 2013. Monikulttuurinen ohjaus- ja neuvontatyö. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kumpulainen, K. & Kuuskorpi, M. 2015. Digitaalinen oppiminen ja oppimisympäristöt. Kaarina: Kaarinan kaupunki. Viitattu 25.1.2023 http://digi-ope.com/tablet/wp-content/uploads/2015/03/Digit_oppiminen_netti.pdf.

Lapin ammattikorkeakoulu 2023. Opinnäytetyö. Viitattu 23.2.2023 <https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Oppaat-ja-ohjeet/Opinnaytetyo>.

MeDigi 2023. Tietoa hankkeesta. Viitattu 16.2.2023 <https://www.medigi.fi/tietoa-hankkeesta.html>

Miao, M. 2021. Kasvun asenne oppimisessa: hyödyllisten haasteiden käyttöopas. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Opetushallitus 2023. E-oppimateriaalin laatukriteerit. Viitattu 23.2.2023 <https://www.oph.fi/fi/julkaisut/e-oppimateriaalin-laatukriteerit>.

Perehdytys-sivusto 2023. HUS intranet. Organisaation sisäinen verkkosivusto.

Pysyväisohje 2018 Opinnäytetyön tutkimuslupa 2023. HUS intranet. Organisaation sisäinen verkkosivusto.

Ranki, S. 2023. HELP-katsaus: Työelämän muutosnäkömät. Työterveyslaitos. Viitattu 26.1.2023 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-391-067-6>.

Rauta, P 2010. Vastaanottokeskus monikulttuurisena työyhteisönä: Keskuksen nopean käynnistämisen tuomat haasteet perehdytykselle. Opinnäytetyö, Lapin ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.1.2023 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010112315117>

Ruffini, M. 2012. Screencasting to Engage Learning. Educause Review. Viitattu 4.2.2023 <https://er.educause.edu/articles/2012/11/screencasting-to-engage-learning>.

Salonen, K., Eloranta, S., Hautala, T. & Kinos, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turku AMK. Viitattu 26.1.2023 <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166494.pdf>.

Savolainen, H., Viikko, R., Vähäkylä, L., Aro, M. & Akatemia, S. 2017. Oppimisen tulevaisuus. Helsinki: Gaudeamus.

Sinettä, J 2018. Perehdytyskansio hoitajille Kittilän terveystieteiden keskuksen lääkärin vastaanotolle. Opinnäytetyö, Lapin ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.1.2023 <http://www.urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018121321449>.

Sisäministeriö 2023. Työvoiman maahanmuutto. Viitattu 26.1.2023 <https://intermin.fi/maahanmuutto/tyovoiman-maahanmuutto>.

SotePeda 24/7 2023. Sotepeda24/7-hanke esittely. Viitattu 16.2.2023 <https://sotepeda247.fi/>

Suominen, R. & Hakanurmi, S. 2013. Verkko-opettaja. Helsinki: Klaava Media.

Suoritekäsikirja 2023. HUS intranet. Organisaation sisäinen verkkosivusto.

Tapola, A. & Veermans, M. 2012. Herätä ja tue kiinnostusta ja motivaatiota. Teoksessa L. Ilomäki (toim.) Laatus E-oppimateriaaleihin. E-oppimateriaalit opetuksessa ja oppimisessa. Oppaat ja käsikirjat 2012:5. Helsinki: Opetushallitus, 74–81. Viitattu 23.1.2023
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/144415_laatus_e-oppimateriaaleihin_2.pdf.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) 2023. HTK 2023-ohje. Viitattu 15.3.2023 https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf.

Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2023. Opetus ja ohjaus. Viitattu 11.1.2023
<https://www.tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/opetus-ja-ohjaus>.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738. Viitattu 15.1.2023
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738#L2P14>.

Valtonen, J. 2010. Oppimisen psykologian villi länsi. Psykologia: tiedepoliittinen aikakauslehti, 45, 2, 184–186.

Viitala, R & Jylhä, E. Johtaminen: keskeiset käsitteet, teoriat ja trendit. Helsinki: Edita.

Vilka, H. 2021. Tutki ja Kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

- Liite 1. Kysely Opas Suoritekäsikirjan käyttöön perehdytysmateriaalin luomista varten

Liite 1 1(2). Kysely Opas Suoritekäsikirjan käyttöön perehdytysmateriaalin luomista varten

Kysely Opas Suoritekäsikirjan käyttöön- perehdytysmateriaalin luomista varten

Tämän kyselyn vastausten pohjalta luodaan lyhyt sähköisessä muodossa oleva perehdytysmateriaali Suoritekäsikirjasta osaksi yleisperehdytystä. Vastaajan henkilöllisyys ei näy vastaanottajalle. Vastaaminen on vapaaehtoista. Kiitos vastauksestasi!

...

1. Mille ammattiryhmille Suoritekäsikirja mielestäsi tulisi perehdyttää?

Kirjoita vastaus

2. Mitä mielestäsi Suoritekäsikirjasta pitäisi tietää?

Kirjoita vastaus

3. Onko käyttäjille mielestäsi selkeää mistä sähköinen Suoritekäsikirja löytyy?

Kirjoita vastaus

Liite 1 2(2). Kysely Opas Suoritekäsikirjan käyttöön perehdytysmateriaalin luomista varten

4. Valitse alla olevista vaihtoehdoista ne kysymykset, joihin perehdytysmateriaalin tulisi mielestäsi vastata. Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Mikä Suoritekäsikirja on?
- Miksi Suoritekäsikirja on tehty?
- Kuinka Suoritekäsikirja liittyy laadunhallintaan?
- Mistä löydän sähköisen Suoritekäsikirjan?
- Vinkkejä sähköisen Suoritekäsikirjan käyttöön? Esim. kuinka haku-toiminnallisuus toimii
- Mitä tietoa löydän Suoritekäsikirjasta?
- Mistä tiedän miten yksikössäni sovelletaan Suoritekäsikirjaa?

5. Mitä muita aiheita perehdytysmateriaalin tulisi mielestäsi sisältää?

Kirjoita vastaus

6. Missä perehdytysmateriaali pitäisi mielestäsi olla, jotta se parhaiten tavoittaisi uudet työntekijät?

Kirjoita vastaus

Lähetä